

از: سازمان وظیفه عمومی ناجا- معاونت مشمولان و امور معافیت ها- اداره تحصیلی

به: معاونت وظیفه عمومی فرماندهی انتظامی استان ها

موضوع: دستورالعمل جامع معافیت تحصیلی

سلام علیکم؛

با صلوات بر محمد (ص) و آل محمد (ص)

با احترام، بدینوسیله دستورالعمل جامع معافیت تحصیلی برگرفته از قانون خدمت وظیفه عمومی، آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی مصوب هیئت محترم وزیران و تدابیر ابلاغی ستاد کل نیروهای مسلح برای اجرا به شرح ذیل ابلاغ می گردد. دستور فرمایید در جهت حسن اجرای آن دقت و اهتمام لازم معمول گردد.

فصل اول- کلیات

۱- هدف:

الف) حسن اجرای ضوابط و مقررات معافیت های تحصیلی.

۲- منظور:

الف) تشریح ضوابط آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی.

ب) شفاف سازی و تکمیل سایر ضوابط ادامه تحصیل مشمولان.

پ) ایجاد وحدت رویه و یکنواختی در اجرای مقررات.

ت) بهبود و ساماندهی فرآیندهای رسیدگی.

۳- مفاهیم و اصطلاحات:

الف) مشمول: هر فرد ذکور ایرانی از اول ماهی که طی آن ماه به سن هجده سال تمام می رسد مشمول مقررات خدمت وظیفه عمومی است.

مثال: فردی متولد ۷۸/۰۲/۱۰ از تاریخ ۹۶/۰۲/۰۱ وارد سن مشمولیت شده است.

ب) دانش آموز: به فردی اطلاق می شود که برابر ضوابط و مقررات وزارت آموزش و پرورش در یکی از مدارس روزانه بزرگسالان یا آموزش از راه دور به تحصیل اشتغال دارد.

تبصره: افرادی که بصورت داوطلب آزاد مشغول به تحصیل هستند، در شمول معافیت تحصیلی دانش آموزی قرار ندارند.

پ) دانشجو: به فردی اطلاق می شود که طبق مقررات وزارت خانه های علوم و بهداشت و سازمان مرکزی دانشگاه آزاد اسلامی در یکی از دانشگاه ها، مراکز و موسسات آموزش عالی دولتی یا غیر دولتی داخل و یا خارج از کشور مورد تأیید وزارتخانه های مذکور به تحصیل اشتغال دارد.

ت) طلبه: به فردی اطلاق می شود که برابر ضوابط و مقررات شورای عالی حوزه های علمیه، در یکی از حوزه های علمیه یا مدارس علوم دینی به تحصیل اشتغال دارد.

ج) دانشگاه ها: کلیه دانشگاه ها، مراکز و موسسات آموزش عالی دولتی یا غیردولتی مورد تأیید وزارتخانه های علوم، بهداشت سازمان مرکزی دانشگاه آزاد اسلامی و یا آموزش و پرورش.

چ) سازمان: سازمان وظیفه عمومی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و رده های هم نام در استان ها.

ح) وزارت علوم: وزارت علوم، تحقیقات و فناوری.

خ) وزارت بهداشت: وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.

د) قانون: قانون خدمت وظیفه عمومی مصوب ۱۳۶۳ و کلیه الحاقات و اصلاحات بعدی آن.

فصل دوم- اجرا

بخش اول- معافیت تحصیلی دانش آموزی

الف- فرآیند درخواست و صدور معافیت تحصیلی:

۱- وزارت آموزش و پرورش می بایست فهرست مدارس را که دانش آموزان مشمول در آن به تحصیل اشتغال می یابند جهت اختصاص کد واحد آموزشی به همراه آدرس و شماره تلفن به تفکیک استان، شهرستان و نواحی، تعیین شهری، روستایی و عشایری بودن مدارس به سازمان اعلام نماید.

۲- مدارس باید قبل از ثبت نام برای هر سال تحصیلی، وضعیت دانش آموزان مشمول را بررسی و در صورتی که به سن مشمولیت رسیده و واجد شرایط ادامه تحصیل باشند، با تکمیل «برگ درخواست معافیت تحصیلی دانش آموزی» که شامل مشخصات مشمول، پایه، سال تحصیلی و کد واحد آموزشی می باشد، آنان را برای اخذ معافیت تحصیلی به دفاتر خدمات الکترونیک انتظامی (پلیس+۱۰) هدایت نمایند. (پیوست شماره ۱)

تبصره: مدارس بایستی در طول تحصیل دانش آموزانی که به سن مشمولیت می رسند را حداکثر ظرف مدت سه ماه جهت اخذ معافیت تحصیلی به دفاتر پلیس+۱۰ معرفی نمایند.

۳- مشمولانی که «برگ درخواست معافیت تحصیلی دانش آموزی» را از مدارس مربوط دریافت می کنند، موظفند جهت اخذ معافیت تحصیلی، به دفاتر خدمات الکترونیک انتظامی پلیس +۱۰ مراجعه نمایند.

۴- دفاتر خدمات الکترونیک انتظامی نسبت به ثبت درخواست معافیت تحصیلی در سامانه اقدام و در صورتی که منعی برای تحصیل مشمول نباشد، برگ «مجوز ثبت نام (یا معافیت تحصیلی)» را صادر و به مشمول تحویل دهند. در صورت عدم صدور معافیت تحصیلی و تقاضای مشمول جهت بررسی مجدد، وی می تواند درخواست توجیه عدم صدور معافیت تحصیلی را در دفتر پلیس +۱۰ ثبت نموده، تا بررسی های لازم توسط کارشناس وظیفه عمومی معمول و در صورت احراز شرایط معافیت تحصیلی صادر گردد.

۵- مشمولان بایستی برگ مجوز ثبت نام یا معافیت تحصیلی را جهت ثبت نام و درج در پرونده به واحد آموزشی مربوط ارائه نمایند.

۶- دفاتر خدمات الکترونیک انتظامی موظفند پس از ثبت درخواست معافیت تحصیلی در سامانه، بصورت هفتگی سوابق مربوط را به وظیفه عمومی شهرستان مربوط تحویل نمایند.

تبصره ۱: کارشناسان معافیت تحصیلی رده های وظیفه عمومی شهرستان موظفند مدارک پرونده را با اطلاعات سامانه جامع وظیفه عمومی تطبیق داده و در صورت دارا بودن شرایط، نسبت به تأیید معافیت تحصیلی حداکثر ظرف دو ماه اقدام نمایند. ضمناً ضروری است حداقل ۶ ماه مدارک تحصیلی تحویلی از دفاتر در معاونت وظیفه عمومی نگهداری گردد.

تبصره ۲: در صورت مغایرت اطلاعات مندرج در سامانه با مدارک تحصیلی، ضمن انجام مکاتبه با فاوای استان و مرکز عملیات مشمولان برای اخذ توضیح از دفتر مربوط، علی هذا در صورتی که دانش آموز مشمول فاقد شرایط معافیت تحصیلی باشد، ابطال آن در سامانه اقدام و نتیجه کتباً با قید فوریت از طریق پیک به مدرسه مربوط گزارش شود.

۷- به مشمولان زیر معافیت تحصیلی تعلق نمی گیرد و تا تعیین تکلیف وضعیت مشمولیت، از نظر مقررات وظیفه عمومی مجاز به ادامه تحصیل نیستند:

الف- دانش آموزانی که از هنگام ورود به سن مشمولیت، بیش از سه ماه متوالی مرتکب عدم حضور غیر موجه (ترک تحصیل) در واحد آموزشی شده باشند.

ب- دانش آموزانی که به صورت داوطلب آزاد به تحصیل اشتغال داشته و یا مرتکب غیبت یا وقفه تحصیلی بیش از سه ماه می گردند.

پ- دانش آموزانی که خارج از سقف مجاز سنوات تحصیلی موضوع تبصره (۱) ماده (۳۳) قانون خدمت وظیفه عمومی، ادامه تحصیل می دهند.

پ- دانش آموزانی که در سن مشمولیت انصراف، ترک تحصیل یا اخراج شده باشند. مگر اینکه برابر ضوابط و مقررات مربوط، در مهلت مقرر اعاده به تحصیل گردند.

تبصره ۱: عدم حضور غیر موجه سه ماه متوالی و بیشتر دانش آموزان در واحد آموزشی مربوط، به منزله ترک تحصیل تلقی می گردد.

تبصره ۲: تشخیص موجه یا غیر موجه بودن عدم حضور دانش آموزان در واحدهای آموزشی، با ادارات آموزش و پرورش مربوط می باشد.

۸- دانش آموزانی که قبل از سن مشمولیت ترک تحصیل کرده یا به صورت داوطلب آزاد به تحصیل اشتغال دارند، چنانچه حداکثر ظرف مدت سه ماه از زمان ورود به سن مشمولیت، به صورت حضوری (بعنوان دانش آموز رسمی) مشغول به تحصیل شوند، می توانند از معافیت تحصیلی استفاده نمایند.

۹- واحدهای آموزشی مجاز به ثبت نام از مشمولان غایب نبوده و در صورت ثبت نام برابر مقررات خدمت وظیفه عمومی، با متصدی مربوط برخورد قانونی صورت می پذیرد.

۱۰- مشمولانی که حداکثر ظرف مدت سه ماه از تاریخ شروع به تحصیل و صدور معافیت تحصیلی، به واحد آموزشی مراجعه نکرده و به تحصیل اشتغال نیابند، به عنوان انصراف از تحصیل محسوب شده و واحدهای آموزشی مجاز به ثبت نام از آنان نمی باشند. مگر این که برابر ضوابط و مقررات مربوط، در مهلت مقرر اعاده به تحصیل گردند.

ب- ضوابط و مقررات تحصیلی دانش آموزی:

۱- برابر تبصره (۱) ماده (۳۳) قانون خدمت وظیفه عمومی، حداکثر مدت معافیت تحصیلی برای دانش آموزانی که به صورت پیوسته مشغول به تحصیل می باشند، تا پایان ۲۰ سالگی خواهد بود.

تبصره ۱: معافیت تحصیلی دانش آموزان در سقف سنی ۲۰ سالگی بصورت یک ساله صادر می گردد، لذا پس از انقضای اعتبار یک سال معافیت تحصیلی، مدرسه محل تحصیل بایستی در صورت اشتغال به تحصیل دانش آموز، جهت تمدید معافیت تحصیلی، وی را با ارائه فرم درخواست معافیت تحصیلی به یکی از دفاتر پلیس + ۱۰ ارجاع نماید.

تبصره ۲: دانش آموزان استثنائی پس از ورود به سن مشمولیت باید درخواست معافیت پزشکی نمایند، در صورتی که معاف دائم شوند با اخذ کارت معافیت دائم پزشکی و در صورتی که معاف از رزم شوند می توانند طبق مصوبه کمیته تبیین مقررات به

تاریخ ۹۶/۸/۲۴ تا پایان ۲۲ سالگی به تحصیل خود ادامه دهند. چنانچه منع خدمتی نداشته باشند (سرباز شناخته شوند) همانند سایر دانش آموزان عادی می توانند حداکثر تا پایان ۲۰ سالگی از معافیت تحصیلی برخوردار شوند.

۲- دانش آموزان عادی که ۲۰ سالگی آنان به پایان می رسد، چنانچه تمایل به ادامه تحصیل داشته باشند می توانند با اخذ مجوز وظیفه عمومی از مهلت یک ساله معرفی استفاده نموده تا سال تحصیلی (در همان پایه) را به اتمام برسانند و در مهلت باقیمانده از یک سال مهلت معرفی، خود را جهت تعیین تکلیف مشمولیت به مراکز وظیفه عمومی یا دفاتر پلیس +۱۰ معرفی نمایند. لیکن طبق ماده (۱۳) آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی، مجاز به ادامه تحصیل در دانشگاه و یا مقطع بالاتر نخواهند بود.

۳- مسئولان واحدهای آموزشی موظفند پیوستگی تحصیلی دانش آموزان مشمول را کنترل و در صورت فراغت، انصراف، اخراج یا ترک تحصیل مراتب را با تکمیل برگ اتمام معافیت تحصیلی دانش آموزی حداکثر ظرف مدت ۳ ماه از تاریخ وقوع به معاونت های وظیفه عمومی شهرستان محل تحصیل اعلام نمایند. (پیوست شماره ۲)

تبصره ۱: وظیفه عمومی شهرستان مربوط موظف است در اسرع وقت، اتمام معافیت تحصیلی را در سامانه درج نماید.
تبصره ۲: متخلفان از اجرای این ماده در ادارات آموزش و پرورش و آموزشگاه های محل تحصیل، توسط سازمان به دستگاه مربوطه جهت اعمال تنبیه های موضوع تبصره (۳) ماده (۳۴) قانون معرفی می گردند.

۴- تغییر رشته یا انتقال دانش آموزان مشمول، برابر ضوابط آموزشی و موافقت مدارس محل تحصیل، به شرط رعایت سقف مجاز سنوات تحصیلی بلامانع است.

تبصره ۱: در صورتی که دانش آموز مشمول به واحد آموزشی شهرستان یا استان دیگری منتقل شود، مدیر واحد آموزشی جدید موظف است برگ درخواست معافیت تحصیلی وی را به همراه «برگ اعلام انتقال دانش آموز» به دفتر پلیس +۱۰ محل تحصیل جدید ارسال نماید. (پیوست شماره ۳)

تبصره ۲: دفتر پلیس +۱۰ شهرستان محل تحصیل جدید موظف است ضمن ثبت انتقال، معافیت تحصیلی جدید را صادر و جهت ارائه به واحد آموزشی جدید، به مشمول تحویل دهد.

۵- بازگشت یا اعاده به تحصیل دانش آموزان انصرافی، ترک تحصیل و یا اخراجی، با لحاظ نمودن شرایط زیر و پس از صدور مجوز از سوی معاونت وظیفه عمومی شهرستان محل تحصیل بلامانع است:

الف- با درخواست مدرسه و تصویب کمیسیون موارد خاص منطقه یا ناحیه آموزش و پرورش مربوط، مبنی بر موافقت با اعاده به تحصیل دانش آموز.

ب- عدم گذشت بیش از یکسال از تاریخ انصراف، ترک تحصیل و یا اخراج دانش آموز.

پ- اشتغال به تحصیل در همان رشته و پایه قبلی باشد، به عبارت دیگر رشته و پایه دانش آموز تغییر نکند.

ت- مشمول به خدمت دوره ضرورت اعزام نشده باشد.

ث- انصراف از تحصیل در سنوات مجاز تحصیلی صورت گرفته باشد.

ج- امکان فراغت از تحصیل در سقف مجاز سنوات تحصیلی وجود داشته باشد.

تبصوه: دانش آموزانی که در سن مشمولیت انصراف، ترک تحصیل و یا اخراج می شوند، در صورت عدم بازگشت به تحصیل، امکان استفاده از معافیت تحصیلی را ندارند و لذا بازگشت به تحصیل دانش آموز می بایست با مجوز وظیفه عمومی صورت پذیرد.

۶- مشمولانی که قبل از ورود به سن مشمولیت انصراف، اخراج یا ترک تحصیل می شوند، موظفند با همراه داشتن برگه اعلام آخرین وضعیت تحصیل، حداکثر ظرف مدت شش ماه از تاریخ ورود به سن مشمولیت، خود را جهت تعیین تکلیف وضعیت مشمولیت به یکی از دفاتر پلیس +۱۰ شهرستان محل سکونت معرفی نمایند.

۷- مشمولانی که پس از ورود به سن مشمولیت، در سنوات مجاز تحصیلی انصراف، ترک تحصیل و یا از واحد آموزشی اخراج شده باشند، از تاریخ وقوع، حداکثر یک سال مهلت دارند با همراه داشتن برگه اعلام آخرین وضعیت تحصیل، برای رسیدگی به وضع مشمولیت خود را به یکی از دفاتر پلیس +۱۰ شهرستان محل سکونت معرفی نمایند.

۸- ترخیص از خدمت کارکنان وظیفه برای ادامه تحصیل در مقطع متوسطه مجاز نمی باشد.

۹- دانش آموزانی که در حین تحصیل تقاضای اعزام به خدمت نمایند به منزله انصراف از تحصیل تلقی شده و بازگشت به تحصیل آنان صرفاً تا قبل از موعد اعزام و با رعایت شرایط مندرج در (بند ۵ همین بخش) امکان پذیر است.

۱۰- اصلاح آخرین وضعیت تحصیلی مشمولان وظیفه (سربازان حین خدمت)، بعد از اعزام به خدمت و پذیرش در یگان خدمتی، ممنوع است. ضمناً سربازان وظیفه جهت بخشودگی اضافه خدمت صرفاً می توانند از طریق اختیارات واگذار شده به جایگاههای سرتیپی و بالاتر در یگانهای محل خدمت با احراز شرایط بهره مند شوند.

۱۱- ملاک رسیدگی به درخواست مشمولان، مندرجات اولین گواهی صادره از سوی واحدهای آموزشی بوده و تغییرات بعدی مورد قبول نخواهد بود. مگر اینکه با ارائه مدارک و مستندات که توسط نواحی یا مناطق آموزش پرورش مورد تأیید قرار گرفته باشد و با دستور شخص معاون وظیفه عمومی استان قابل بررسی خواهد بود. در این صورت مراتب به همراه مدارک و مستندات به سازمان ارسال گردد.

تبصره: مدارکی که باید بررسی شود از جمله استعلام محرمانه از مدرسه و تأیید اداره آموزش و پرورش محل تحصیل، ریز نمرات تحصیلی و غیره می باشد.

۱۲- با توجه به اینکه پایان سال تحصیلی شهریور ماه هر سال می باشد، لذا دانش آموزانی که در سن مشمولیت و در ماههای خرداد و تیر فارغ التحصیل می شوند در حکم فارغ التحصیلان شهریور محسوب شده و یک سال مهلت آنان برای پذیرش در دانشگاه و یا معرفی برای انجام خدمت، تا پایان شهریور ماه سال بعد خواهد بود.

مثال: دانش آموز متولد ۷۸/۲/۲۰ که در ۹۶/۳/۳۰ در مقطع دیپلم یا پیش دانشگاهی فارغ التحصیل شده است، تا تاریخ ۹۷/۶/۳۱ مهلت معرفی خواهد داشت.

۱۳- با توجه به اینکه پایان سال تحصیلی شهریور ماه می باشد، لذا کلیه مشمولانی که قبل از ورود سن مشمولیت و در ماه های خرداد و تیر سالی که طی آن سال به ۱۸ سالگی می رسند (سال تولد+۱۸) در مقطع دیپلم یا پیش دانشگاهی فارغ التحصیل می گردند، تا پایان شهریور ماه سال آینده (سال بعد از فراغت) مهلت معرفی خواهند داشت.

مثال: دانش آموز متولد ۷۸/۵/۳۰ که در تاریخ ۹۶/۳/۳۰ در مقطع دیپلم و یا پیش دانشگاهی فارغ التحصیل شده، تا تاریخ ۹۷/۶/۳۱ مهلت معرفی خواهد داشت.

۱۴- مشمولان متولد ماه های بهمن و اسفند، چنانچه در دی ماه ۱۸ سالگی و قبل از سن مشمولیت (سال تولد+۱۸) در مقطع دیپلم یا پیش دانشگاهی فارغ التحصیل شوند، تا پایان شهریور سال آینده (سال بعد از فراغت) مهلت معرفی خواهد داشت.

مثال: دانش آموز متولد ۷۸/۱۲/۳۰ که در ۹۶/۱۰/۳۰ قبل از سن مشمولیت در مقطع دیپلم و یا پیش دانشگاهی فارغ التحصیل شود تا ۹۷/۶/۳۱ مهلت معرفی خواهد داشت.

۱۵- افرادی که قبل از سن مشمولیت و در سن ۱۷ سالگی (سال تولد+۱۷) یا قبل از آن در مقطع دیپلم یا پیش دانشگاهی فارغ التحصیل می شوند، پس از رسیدن به ۱۸ سالگی تمام، شش ماه مهلت معرفی خواهند داشت.

مثال: دانش آموز متولد ۷۸/۴/۱۰ که در ۹۵/۳/۳۱ قبل از سن مشمولیت در مقطع دیپلم یا پیش دانشگاهی فارغ التحصیل شده تا ۹۶/۱۰/۱۰ مهلت معرفی خواهد داشت.

بخش دوم- معافیت تحصیلی دانش آموزی خارج از کشور:

۱- برابر ماده (۳۷) قانون خدمت وظیفه عمومی، ایرانیان مقیم خارج از کشور، فرزندان مأمورین ثابت دولت جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور و همچنین کسانی که قانوناً تحت کفالت یا ولایت قانونی آنها می باشند، چنانچه در حین تحصیل در مدارس ایرانی مستقر در خارج از کشور و یا موسسات آموزشی کشورهای خارج مورد تأیید وزارت آموزش و پرورش و طلاب

حوزه های علمی مورد تایید شورای عالی حوزه های علمی به سن مشمولیت برسند از معافیت تحصیلی بهره مند می گردند و ادامه تحصیل آنان تا سقف یک سال پس از فراغت از تحصیل، در دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی خارج از کشور که مورد تایید وزارتخانه های علوم یا بهداشت هستند بلامانع می باشد.

تبصره ۱: چنانچه فرزندان مأمورین ثابت دولت جمهوری اسلامی ایران، در سن مشمولیت و قبل از اخذ مدرک دیپلم یا پیش دانشگاهی به تبع مأموریت والدین خود از کشور خارج و در مدارس ایرانی یا خارجی مورد تأیید وزارت آموزش و پرورش به تحصیل اشتغال یابند، با رعایت مفاد ماده (۳۳) قانون، می توانند از معافیت تحصیلی استفاده نمایند.

تبصره ۲: معافیت تحصیلی خارج از کشور برای مشمولین ماده (۳۷) قانون، وفق ماده (۱۸) آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی، با سپردن تضمین لازم (وثیقه کامل) صادر می گردد.

۲- دانش آموزان ایرانی مقیم خارج از کشور موظفند پس از ورود به سن مشمولیت به نمایندگی دولت جمهوری اسلامی ایران در کشور محل اقامت و در صورت عدم وجود نمایندگی در آن محل به نزدیکترین نمایندگی دولت جمهوری اسلامی ایران و یا مراکز تعیین شده از سوی سازمان در داخل کشور جهت رسیدگی به وضع مشمولیت یا درخواست معافیت تحصیلی خود مراجعه نمایند.

۳- نمایندگی جمهوری اسلامی ایران موظف است جهت مشمولان مقیم خارج از کشور متقاضی معافیت تحصیلی، در صورت تأیید اقامت، مدارک تحصیلی آنان را بررسی و به مرکز امور بین الملل و مدارس خارج از کشور وزارت آموزش و پرورش ارسال نماید.

۴- مرکز امور بین الملل و مدارس خارج از کشور وزارت آموزش و پرورش، می بایست مدارک دریافتی را بررسی و در صورت تأیید واحد آموزشی خارج از کشور، با تکمیل برگ درخواست معافیت تحصیلی دانش آموزی خارج از کشور، مشمول، نماینده (بستگان درجه یک) و یا وکیل قانونی وی را جهت دریافت معافیت تحصیلی به سازمان وظیفه عمومی هدایت نماید. (فرم درخواست معافیت تحصیلی دانش آموزی خارج از کشور پیوست شماره ۱۲ می باشد).

۵- سازمان وظیفه عمومی پس از بررسی و احراز شرایط، برابر فرآیند تعریف شده اقدام به صدور معافیت تحصیلی دانش آموزی خارج از کشور نموده و برگه معافیت تحصیلی را تحویل مشمول، نماینده یا وکیل وی می نماید.

۶- مشمول، نماینده یا وکیل وی موظف است معافیت تحصیلی را جهت درج در پرونده به مرکز امور بین الملل و مدارس خارج از کشور وزارت آموزش و پرورش تحویل نماید.

۷- برابر ماده (۱۷) آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی، دانش آموزانی که با استفاده از معافیت تحصیلی در خارج از کشور به تحصیل اشتغال دارند، چنانچه در حین تحصیل به کشور مراجعت نمایند و ظرف مدت سه ماه به محل تحصیل خود برنگردند، معافیت تحصیلی آنها لغو خواهد شد.

تبصره: چنانچه دانش آموز مشمول برای بازگشت به محل تحصیل به مدت بیشتری نیاز داشته باشند بر حسب پیشنهاد وزارت آموزش و پرورش و موافقت سازمان این مدت حداکثر تا ۳ ماه دیگر قابل تمدید خواهد بود.

۸- برابر ماده (۱۸) آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی، مشمولان برای استفاده از معافیت تحصیلی خارج از کشور باید تضمین های لازم را قبل از خروج از کشور، به سازمان بسپارند و متعهد شوند در مهلت های مقرر مربوط، به کشور مراجعت نمایند و شرط سازمان مبنی بر ضبط تضمین به نفع دولت، در صورت عدم مراجعت به موقع را بپذیرند.

۹- مقیم بودن در خارج از کشور، توسط نمایندگی سیاسی یا کنسولی دولت جمهوری اسلامی ایران در کشور محل اقامت و براساس ضوابط مربوط، احراز و از طریق وزارت امور خارجه به سازمان وظیفه عمومی اعلام می گردد.

۱۰- دانش آموزان ایرانی مقیم خارج از کشور برابر مقررات وزارت آموزش و پرورش و با مجوز صادره از سوی آن وزارت که شماره معافیت تحصیلی مشمول در آن قید گردیده و با درج مهر تردد دانش آموزی در گذرنامه از طریق نمایندگی کنسولی کشور محل اقامت، به کشور تردد می نمایند.

تبصره: دفعات تردد مشمول به داخل کشور در مدت تحصیل با رعایت مفاد (بند ۷ همین بخش)، از نظر وظیفه عمومی محدودیتی ندارد و تردد مشمولان برابر ضوابط وزارتخانه متبوع می باشد.

۱۱- ضوابط و مقررات مربوط به مدت اعتبار معافیت تحصیلی، سقف مجاز سنوات تحصیلی و مهلت معرفی جهت تعیین وضع مشمولیت دانش آموزان خارج از کشور همانند دانش آموزان داخل کشور می باشد.

۱۲- طبق ماده (۱۶) آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی، مشمولانی که با داشتن شرایط معافیت تحصیلی در خارج از کشور تحصیل می کنند، موظفند حداکثر ظرف مدت یک سال از تاریخ فراغت از تحصیل، اخراج، انصراف یا ترک تحصیل، خود را برای رسیدگی به وضع مشمولیت به نمایندگی جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور یا مراکز تعیین شده از سوی سازمان در داخل کشور معرفی نمایند. فارغ التحصیلان یک سال تحصیلی طبق تبصره (۱) ماده (۲) آیین نامه اجرایی مهلت معرفی دارند.

۱۳- دانش آموزان مشمول شاغل به تحصیل در خارج از کشور چنانچه تمایل به تحصیل در داخل کشور یا کشور دیگری را داشته باشند، در صورت تأیید و درخواست وزارت آموزش و پرورش، با موافقت سازمان وظیفه عمومی، حداکثر معافیت تحصیلی آنان تا سن بیست سال تمام قابل انتقال می باشد.

۱۴- مشمولانی که خارج از ضوابط و مقررات و یا به صورت غیر مجاز از کشور خارج شده باشند، نمی توانند از معافیت تحصیلی برخوردار شوند.

بخش سوم- معافیت تحصیلی دانشجویان داخل کشور

الف- فرآیند درخواست و صدور معافیت تحصیلی:

۱- پذیرش در دانشگاه مستلزم شرکت در آزمون سراسری بوده و دانشگاه ها مجازند برابر ضوابطی که از سوی وزارت علوم، بهداشت یا سازمان مرکزی دانشگاه آزاد اسلامی تعیین می شود و همچنین رعایت مقررات وظیفه عمومی نسبت به پذیرش دانشجوی بدون آزمون سراسری در دانشگاه های مربوط نیز اقدام نمایند.

۲- دانشگاه ها موظفند مشمولانی را که در مقاطع مختلف دانشگاهی پذیرفته می شوند، با تکمیل برگ «درخواست معافیت تحصیلی دانشجویان» بدون خط خوردگی، برای اخذ معافیت تحصیلی به دفاتر خدمات الکترونیک انتظامی پلیس +۱۰ هدایت نمایند. (پیوست شماره ۴)

تبصره ۱: دفاتر خدمات الکترونیک انتظامی موظفند از پذیرش برگه درخواست معافیت تحصیلی که به صورت نافرمانی یا مخدوش باشد خودداری نمایند.

تبصره ۲: دانشگاه موظف است دانشجویانی را که قبل از سن مشمولیت به تحصیل اشتغال یافته اند، حداکثر ظرف سه ماه پس از ورود به سن مشمولیت، همانند دیگر دانشجویان مشمول برای اخذ معافیت تحصیلی به دفاتر خدمات الکترونیک انتظامی معرفی نماید.

۳- دفاتر خدمات الکترونیک انتظامی مکلفند ضمن کنترل و تطبیق مدارک دریافتی با محتویات مندرج در برگه درخواست معافیت تحصیلی، نسبت به ثبت مندرجات اعلامی در سامانه وظیفه عمومی اقدام و مجوز ثبت نام یا عدم موافقت با ثبت نام را به مشمول تحویل نمایند. در صورت عدم صدور معافیت تحصیلی و تقاضای مشمول جهت بررسی مجدد، وی می تواند درخواست توجیه عدم صدور معافیت تحصیلی در دفتر پلیس +۱۰ ثبت نموده، تا بررسی های لازم توسط کارشناس وظیفه عمومی معمول و در صورت احراز شرایط معافیت تحصیلی صادر گردد.

۴- مشمول موظف است مجوز ثبت نام را به دانشگاه تحویل و اقدام به ثبت نام نماید.

تبصره: معاونت وظیفه عمومی استان باید نسبت به اخذ اصل برگه های معافیت تحصیلی هولوگرام دار که به صورت متمرکز چاپ می شود از طریق فاوای سازمان پیگیری و دریافت نموده و حداکثر تا قبل از پایان نیمسال اول تحصیلی به دانشگاه ها

تحويل گردد. (معاونت استان پیگیری های لازم را تا حصول نتیجه از فاوای سازمان معمول داشته و در صورت نیاز با معاونت مشمولان نیز مکاتبه و پیگیری نماید).

۵- معاونت وظیفه عمومی شهرستان بصورت هفته ای سوابق یا مدارک تحصیلی دانشجویان را از دفاتر خدمات الکترونیک انتظامی پلیس +۱۰ اخذ و در اسرع وقت ضمن بررسی و اعمال کنترل های لازم، نسبت به تأیید معافیت تحصیلی اقدام نمایند. ضمناً بایستی پرونده های دریافتی حداقل به مدت ۶ ماه نگهداری گردد.

تبصره ۱: معاونت وظیفه عمومی هر شهرستان در اسرع وقت ضمن کنترل درخواست های معافیت تحصیلی و تطبیق مدارک دانشجو با سامانه جامع وظیفه عمومی و همچنین اطمینان از صحت ثبت مندرجات، نسبت به تأیید معافیت تحصیلی و یا ابطال درخواست های مغایر با ضوابط و مقررات اقدام نماید. طوری که حداکثر تا قبل از شروع امتحانات پایان نیمسال اول تحصیلی نسبت به تعیین تکلیف مجوزهای صادره از دفاتر پلیس +۱۰ در سامانه اقدام نمایند.

تبصره ۲: مجوزها و یا معافیت های تحصیلی که به علت خطای سیستمی یا ثبت اشتباهی اطلاعات بوده، وظیفه عمومی شهرستان موظف است ضمن ابطال درخواست مربوط، مراتب عدم صدور مجوز ادامه تحصیل و فاقد شرایط بودن دانشجو را کتباً بصورت اقدام سریع از طریق پیک به دانشگاه مربوط اعلام و رسید دریافت نموده و از ادامه تحصیل دانشجو قبل از اتمام نیمسال اول تحصیلی ممانعت بعمل آورد.

تبصره ۳: ضمناً در صورت اثبات تخلف دفاتر پلیس +۱۰، مراتب را جهت طرح در کمیته مربوط به فاوای استان منعکس و نتیجه را به مرکز عملیات مشمولان گزارش نماید. اشکالات سامانه ای نیز بصورت دقیق به معاونت مشمولان اعلام تا با بررسی و پیگیری های لازم، از طریق اداره فاوا مرتفع گردد.

۶- دانشگاه موظف است معافیت تحصیلی دریافتی را در پرونده هر دانشجوی مشمول درج و قبل از امتحانات پایان نیمسال اول، از ادامه تحصیل دانشجویانی که معافیت تحصیلی برای آنان صادر نشده جلوگیری بعمل آورده و اسامی و مشخصات این قبیل دانشجویان را جهت تعیین تکلیف به معاونت وظیفه عمومی شهرستان مربوط ارسال نماید.

۷- برابر ماده (۲) آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی، مشمولان دارای مدرک دیپلم و پیش دانشگاهی و مشمولان فارغ التحصیل مقاطع دانشگاهی یا معادل آن در حوزه های علمیه، چنانچه در مهلت یکسال پس از فراغت از تحصیل در هر مقطع، براساس مقررات وزارتخانه های علوم و بهداشت در یکی از دانشگاه ها پذیرفته شوند، تا زمانی که وفق مواد (۳۳) و (۳۵) قانون به تحصیل اشتغال دارند، می توانند از معافیت تحصیلی استفاده نمایند.

تبصره ۱: برابر تبصره (۱) ماده (۳۴) قانون، مهلت معرفی دانشجویان حداکثر یک سال پس از تاریخ فراغت از تحصیل، انصراف از تحصیل، ترک تحصیل یا اخراج می باشد.

مثال) دانشجویی که در سنوات مجاز تحصیلی در تاریخ ۹۶/۴/۳۰ از دانشگاه فارغ التحصیل، انصراف، اخراج یا ترک تحصیل گردیده، آخرین مهلت معرفی وی ۹۷/۴/۳۰ خواهد بود. در صورت عدم معرفی، پس از تاریخ مذکور وارد غیبت خواهد شد. **تبصره ۲:** دارندگان برگه آماده به خدمت بدون غیبت که مهلت اعزام آنها سپری نشده باشد، در صورت داشتن سایر شرایط قانونی، می توانند برای تحصیل در مقطع بالاتر از معافیت تحصیلی استفاده نمایند. (برای این دسته از مشمولان در صورت نداشتن غیبت، شرط عدم گذشت بیش از یک سال از تاریخ فراغت مقطع قبلی وجود ندارد).

۸- برابر تبصره (۲) ماده (۳۵) قانون، ترخیص کارکنان وظیفه بدون غیبت اولیه در حین خدمت جهت ادامه تحصیل در مقاطع کارشناسی و بالاتر به جز در زمان های اضطراری و جنگ بلامانع است.

تبصره: ترخیص کارکنان وظیفه بدون غیبت اولیه در حین خدمت که بیش از یک سال از تاریخ فراغت آنان از مقطع قبلی سپری شده باشد، در صورت داشتن شرایط اخذ معافیت تحصیلی جهت ادامه تحصیل در مقاطع کارشناسی و بالاتر به جزء در زمان های اضطراری و جنگ، بلامانع است.

۹- به افراد ذیل معافیت تحصیلی دانشجویی تعلق نمی گیرد:

الف- مشمولانی که وارد غیبت شده اند.

ب- مشمولانی که قبلاً در همان مقطع تحصیلی فارغ التحصیل شده اند. (به عنوان مثال: فارغ التحصیل کارشناسی نمی تواند مجدداً در مقطع کارشناسی تحصیل کند).

پ- مشمولانی که از تاریخ فراغت مقطع متوسطه، بیش از یک سال تحصیلی سپری شده باشد.

تبصره: برای دارندگان برگه اعزام بدون غیبت اولیه، مشمولان وظیفه فاقد غیبت و یا مشمولان دارای معافیت موقت بدون غیبت، شرط عدم گذشت بیش از یکسال از تاریخ فراغت مقطع قبلی ملاک نمی باشد.

ت- دانشجویانی که از تاریخ فراغت یا انصراف آنها بیش از یک سال سپری شده باشد.

تبصره: برای دارندگان برگه اعزام بدون غیبت اولیه و مشمولان وظیفه فاقد غیبت یا مشمولان دارای معافیت موقت بدون غیبت، گذشت بیش از یکسال از تاریخ فراغت یا انصراف قبلی با رعایت سایر شرایط قانونی جهت اخذ معافیت تحصیلی بلامانع است.

ث- مشمولانی که پس از ابلاغ قانون جدید (یعنی از ۹۰/۸/۲۲ به بعد) بیش از یک بار انصراف از تحصیل داده باشند.

ج- دانشجویانی که پس از ورود به سن مشمولیت ترک تحصیل نموده یا از دانشگاه اخراج شده باشند. مگر اینکه با رعایت شرایط قانونی، اعاده به تحصیل شده باشند و یا وضعیت ترک تحصیل و اخراج آنان برابر مقررات اصلاح شده باشد.

چ- دانشجویانی که بعد از اتمام سقف سنوات اولیه، در سنوات ارفاقی یا مهلت معرفی از ادامه تحصیل انصراف داده باشند.

ح- مشمولان متعهد خدمت در سازمان های دولتی و شاغلین در نیروهای مسلح که قبل از انصراف، اخراج یا استعفا به تحصیل اشتغال می یابند، در شمول معافیت تحصیلی قرار ندارند.

خ- دانشجویانی که در مقطع تحصیلی کارشناسی پیوسته و بالاتر پذیرفته شده و به واسطه انصراف مدرک معادل خارج از سنوات اولیه مقطع پایین تر اخذ نموده اند. مثلاً دانشجویی که از مقطع کارشناسی پیوسته انصراف و مدرک معادل کاردانی اخذ نموده، نمی تواند تا پایان خدمت در مقاطع بالاتر از معافیت تحصیلی بهره مند شود، مگر آنکه در سقف سنوات تحصیلی اولیه مقطع کاردانی (یعنی ۲.۵ سال)، فارغ التحصیل شده باشد.

تبصره ۱: برابر تبصره ماده (۶) آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی، صدور معافیت تحصیلی برای ادامه تحصیل در مقطع کارشناسی و بالاتر پیوسته، در مورد فارغ التحصیلان کاردانی رشته هایی که با تایید وزارتخانه های علوم یا بهداشت، مقطع ناپیوسته ندارد بلامانع است. (بدون احتساب سنوات مقطع کاردانی) (لیست رشته ها متعاقباً اعلام خواهد شد).

تبصره ۲: دانشجویان انصرافی که با یک مقطع تحصیلی پایین تر فارغ التحصیل می گردند، به شرطی که در سنوات اولیه مقطع اخذ شده (همان مقطع پایین تر) فارغ التحصیل شده باشند، در این صورت صدور معافیت تحصیلی در مقطع ناپیوسته بالاتر بلامانع خواهد بود.

۱۰- مشمولانی که به استخدام نیروهای مسلح در آمده و در آموزشگاه ها و دانشگاه های ن.م به تحصیل و یا طی نمودن دوره های آموزشی مربوطه اشتغال یافته اند در شمول معافیت تحصیلی قرار نداشته و در صورت اخراج یا انصراف، اعم از ارادی یا غیر ارادی، از تاریخ وقوع، حداکثر شش ماه فرصت دارند که خود را برای رسیدگی به وضع مشمولیت به دفاتر خدمات الکترونیک انتظامی معرفی نمایند.

تبصره: در صورتی که این قبیل مشمولان پس از منفک شدن از نیروهای مسلح، بدون داشتن غیبت در دانشگاه ها پذیرفته شوند، در صورت داشتن سایر شرایط قانونی می توانند از معافیت تحصیلی برخوردار شوند.

۱۱- افراد ذیل برای تحصیل در دانشگاه، نیاز به اخذ معافیت تحصیلی ندارند:

الف- افرادی که به سن مشمولیت نرسیده اند تا زمان ورود به سن مشمولیت.

ب- افرادی که سن آنان بیش از ۵۰ سال تمام می باشد، مشروط به اینکه تغییر سن نداشته باشند.

پ- کارکنان نیروهای مسلح، این قبیل افراد در صورت ارائه گواهی اشتغال به خدمت به عنوان کارکنان نیروهای مسلح و ارایه موافقت نامه از رده نیروی انسانی سازمان خدمتی می توانند در دانشگاه ها ثبت نام نمایند.

ت- متعهدین خدمت در سازمان های دولتی، مادامی که به ایفای تعهد اشتغال دارند نیاز به اخذ معافیت تحصیلی نداشته و با شرایط زیر می توانند ادامه تحصیل نمایند:

۱) ارائه موافقت نامه از بالاترین مقام مسئول در سازمان مربوط می تواند ادامه تحصیل نمایند.
۲) ادامه تحصیل متعهدین خدمت در حین تعهد، برابر مقررات دستگاه با تعهد جدید بلامانع می باشد و مدت تحصیل این افراد جزء مدت تعهد محسوب نمی گردد.

۳) مدت تعهد آنان تابع ضوابط متعهدین خدمت سازمان ها خواهد بود.

۴) ضمن ثبت تعهد آنان در سامانه وظیفه عمومی، درخواست تحصیل در حین تعهد نیز در سامانه به ثبت رسیده باشد.

ث- آن دسته از طلاب علوم دینی در صورتی که مرکز مدیریت حوزه های علمیه تأیید نمایند که طلبه قادر است ضمن اشتغال به تحصیل در حوزه، به موازات آن در دانشگاه نیز تحصیل کند، که در این صورت باهمان معافیت تحصیلی حوزه، اشتغال به تحصیل وی در دانشگاه بلامانع است. این گونه دانشجویان برای ثبت نام در هر نیمسال تحصیلی باید موافقت نامه حوزه علمیه مربوط را ارائه نمایند.

ج- دارندگان کارت پایان خدمت هوشمند.

چ- دارندگان کارت معافیت دائم هوشمند، یا گواهی معافیت موقت هولوگرام دار به شرط نداشتن غیبت و صرفاً در مدت اعتبار آن.

۱۲- ترخیص سربازان حین خدمت برای اشتغال به تحصیل و برخورداری از معافیت تحصیلی برابر شرایط زیر می باشد:

الف- در مقطع کارشناسی و بالاتر پذیرفته شده باشند.

ب- بدون غیبت به خدمت اعزام شده باشد.

پ- در وضعیت فرار از خدمت قرار نداشته باشند.

ت- به سبب خدمت دارای پرونده مفتوح در مرجع قضایی نبوده باشند.

ث- وضعیت آنان در قواره بند (۹) این بخش قرار نداشته نباشد.

تبصره: در صورت فرار از خدمت و یا داشتن پرونده مفتوح قضایی، پس از رسیدگی در مراجع قضایی و یگان خدمتی، ترخیص از خدمت مشمول وظیفه جهت ادامه تحصیل بلامانع خواهد بود.

۱۳- فرآیند ترخیص سربازان حین خدمت پذیرفته شده در دانشگاه به شرح زیر می باشد:

الف- مراجعه سرباز به دانشگاه محل پذیرش و دریافت برگه درخواست معافیت تحصیلی و ارائه آن به دفتر پلیس +۱۰ مستقر در شهرستان محل استقرار دانشگاه یا در مواقع ضروری به پلیس +۱۰ محل سکونت. (همراه داشتن گواهی اشتغال به خدمت الزامی است).

ب- ثبت درخواست معافیت تحصیلی توسط کاربر دفتر پلیس +۱۰ در سامانه. در این حالت چنانچه برابر کنترل سیستمی در سامانه دفاتر، سرباز حین خدمت واجد شرایط تحصیل باشد، مجوز ترخیص از خدمت توسط کاربر دفتر با عنوان یگان خدمتی سرباز صادر و با مهر دفتر تحویل وی می گردد.

پ- مراجعه سرباز به یگان خدمتی جهت تسویه حساب به منظور ترخیص از خدمت.

ت- ترخیص سرباز توسط یگان خدمتی و معرفی وی به دفتر پلیس +۱۰.

ث- مراجعه مشمول به دفتر پلیس +۱۰ و ارائه معرفی نامه صادره از یگان خدمتی به دفتر.

ج- توسط کاربر پلیس +۱۰ اطلاعات تکمیلی مشمول، جهت ثبت درخواست معافیت تحصیلی و همچنین ثبت ترخیص از خدمت و مدت خدمت انجام شده در سامانه درج گردیده و پس از آن برگ معافیت تحصیلی صادر شده و برای ارائه به دانشگاه تحویل مشمول می گردد.

۱۴- توجیه غیبت مشمولان غایبی که با حداکثر ۶ ماه غیبت در دانشگاه پذیرفته می شوند، در صورت داشتن معاذیر موجه، صرفاً در چارچوب دستورالعمل توجیه غیبت مشمولان، از طریق معاونت و وظیفه عمومی استان اقدام می شود.

۱۵- چنانچه پس از صدور معافیت تحصیلی، مشخص گردد که اطلاعات مندرج در برگ درخواست معافیت تحصیلی اشتباه بوده و یا این که مشمول با کتمان حقیقت یا ارائه اطلاعات غلط، اقدام به دریافت معافیت تحصیلی کرده باشد، معافیت تحصیلی صادره باطل و با متخلفین برخورد قانونی صورت خواهد گرفت.

ب- ضوابط و مقررات تحصیلی دانشجویی:

۱- سنوات تحصیلی مشمولان در مقاطع مختلف دانشگاهی به شرح زیر است:

ردیف	مقطع تحصیلی	مدت معافیت تحصیلی
۱	کاردانی	۲/۵ سال
۲	کارشناسی ناپیوسته	۳ سال
۳	کارشناسی ارشد ناپیوسته	۳ سال
۴	کارشناسی پیوسته	۵ سال
۵	کارشناسی ارشد پیوسته	۶ سال
۶	دکتری پزشکی پیوسته	۸ سال
۷	دکتری تخصصی	۶ سال

تذکره ۱: سنوات تحصیلی فوق شامل دانشجویان ورودی مهر ۹۰ و بعد از آن می باشد.

تذکره ۲: سنوات تحصیلی مشمولانی که در سن ۱۷ سالگی یا قبل از آن، در دانشگاه مشغول به تحصیل می گردند، از مهر ماه سال ورود به سن مشمولیت (از مهرماه ۱۸ سالگی) و مشمولانی که در ۱۸ سالگی و یا بعد از آن شروع به تحصیل می نمایند، از همان تاریخ اعلامی از سوی دانشگاه (اول مهر یا اول بهمن) محاسبه می شود.

تذکره ۳: دانشجویانی که در سنوات اولیه موفق به اتمام تحصیل نشوند، با موافقت کمیسیون موارد خاص دانشگاه و اعلام آن به دفتر پلیس +۱۰ شهرستان محل تحصیل، در صورت واجد شرایط شناخته شدن، حداکثر تا دو ترم مجوز سنوات ارفاقی بصورت مرحله ای برای آنان از طریق سامانه دفاتر صادر خواهد شد. در صورت وجود شرایط ادامه تحصیل در سنوات ارفاقی موضوع تبصره (۲) ماده (۳۳) قانون، دانشگاه ها موظفند حداکثر ظرف مدت ۳ ماه دانشجویان را جهت دریافت مجوز سنوات ارفاقی با تکمیل فرم درخواست سنوات تحصیلی ارفاقی، به دفتر پلیس +۱۰ هدایت نمایند. تاکید می گردد، امکان ثبت درخواست سنوات ارفاقی، حداکثر ۳ ماه پس از اتمام سنوات اولیه تحصیلی، توسط کاربران دفاتر پلیس +۱۰ امکان پذیر می باشد. (پیوست شماره ۶)

۲- دانشجویان مشمول در مقاطع مختلف، به شرطی می توانند از سنوات ارفاقی بهرمنند شوند که امکان فراغت از تحصیل طی مدت سنوات ارفاقی را داشته باشند، لذا در صورت دارا بودن شرایط زیر به صورت مرحله ای می توانند از ترم اول سنوات ارفاقی بهره مند شوند:

* **کاردانی و کارشناسی ناپیوسته:** به شرط آنکه واحدهای درسی گذرانده شده حداقل ۴۰ واحد باشد.

* **کارشناسی پیوسته:** به شرط آنکه تعداد واحدهای درسی گذرانده شده حداقل ۸۵ واحد باشد.

* **کارشناسی ارشد ناپیوسته:** به شرط آنکه تعداد واحدهای درسی گذرانده شده حداقل ۱۸ واحد باشد.

* **کارشناسی ارشد پیوسته:** به شرط آنکه تعداد واحدهای درسی گذرانده شده حداقل ۱۵۰ واحد باشد.

* **دکترای پیوسته (حرفه ای):** به شرط آنکه تعداد واحدهای درسی گذرانده شده حداقل ۱۸۰ واحد باشد.

* **دکترای تخصصی ناپیوسته:** به شرط آنکه تمامی واحدهای نظری را گذرانده و فقط دفاع از رساله باقی مانده باشد.

تذکره ۱: برای دانشجویانی که در مقطع کاردانی و کارشناسی ناپیوسته بیش از ۵۰ واحد، و در مقطع کارشناسی پیوسته بیش از ۱۰۰ واحد پاس کرده باشند، و در سایر مقاطع تعداد واحدهای تعیین شده در بالا را پاس کرده باشند، مجوز سنوات ارفاقی به صورت یک ساله صادر گردد.

تذکره ۲: چنانچه واحدهای پاس شده در مقطع کاردانی و کارشناسی ناپیوسته بین ۴۰ تا ۵۰ واحد، و در مقطع کارشناسی پیوسته بین ۸۵ تا ۱۰۰ واحد باشد، در این صورت مجوز سنوات ارفاقی بصورت مرحله ای (یک ترم یک ترم و با لحاظ پیشرفت تحصیلی

مناسب به عبارت دیگر پاس کردن حداقل ۱۵ واحد در هر ترم) صادر گردد. از این مشمولان تعهد کتبی برابر فرم تعهد نامه رسمی سنوات ارفاقی اخذ گردد.

۳- آن دسته از مشمولانی که در سنوات مجاز تحصیلی (سنوات اولیه+ ارفاقی) موفق به فراغت از تحصیل نشوند، صرفاً در صورت داشتن پیشرفت تحصیلی در سنوات ارفاقی و امکان فراغت از تحصیل طی نیمسال اول مهلت معرفی، با درخواست دانشگاه و ثبت آن در دفتر پلیس+۱۰، صدور مجوز ادامه تحصیل در مهلت معرفی بدون لحاظ غیبت به مدت یک ترم برای آنان فراهم خواهد شد. ضمناً این مجوز از طریق دفاتر بصورت هوشمند صادر می گردد. بدیهی است در صورت عدم معرفی مشمول در مهلت قانونی (یک ساله معرفی)، وی وارد غیبت خواهد شد. (پیوست شماره ۷)

تبصره ۱: دانشجویان مقطع کارشناسی که سنوات اولیه تحصیلی را به اتمام رسانده و واجد شرایط اخذ سنوات ارفاقی نمی باشند، چنانچه با صدور مجوز یک ترم در مهلت معرفی بتوانند مدرک معادل مقطع پایین تر (معادل کاردانی) را اخذ نمایند، در این صورت صدور مجوز ادامه تحصیل در قالب ترم اول مهلت معرفی بلامانع خواهد بود.

تبصره ۲: با توجه به استقرار کامل سامانه سنوات ارفاقی دانشجویان و تکمیل ضوابط سنوات ارفاقی و مهلت معرفی، از این پس دانشجویانی که سنوات ارفاقی را سپری نموده و در مهلت معرفی نیز فارغ التحصیل نگردیده اند، بایستی نسبت به تعیین تکلیف وضعیت خدمتی خود اقدام نمایند. فلذا صدور مجوز ادامه تحصیل با لحاظ غیبت توسط رده های وظیفه عمومی مغایر قانون و ضوابط اجرایی بوده و ممنوع می باشد.

۴- برابر ماده (۱۳) آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی، فارغ التحصیل شدن در مهلت یکساله معرفی، مجوزی برای صدور معافیت تحصیلی در مقطع بالاتر نخواهد بود. بنابراین چنانچه دانشجو در مهلت یکساله معرفی فارغ التحصیل شود، حق ادامه تحصیل در مقطع بالاتر را نداشته و تا پایان خدمت دوره ضرورت یا اخذ معافیت دائم شرایط برخورداری از معافیت تحصیلی را نخواهد داشت.

۵- دانشگاه موظف است پیوستگی تحصیلی و سنوات مجاز تحصیلی دانشجویان مشمول را در طول مدت تحصیل کنترل نموده و در صورتی که مشمول بیش از ۶ ماه بصورت غیر موجه با دانشگاه قطع ارتباط داشت ترک تحصیل تلقی و مراتب را حداکثر ظرف مدت ۳ ماه از تاریخ وقوع به معاونت وظیفه عمومی شهرستان محل استقرار دانشگاه اعلام نماید.

۶- انتقال دانشجویان در دانشگاه ها با رعایت شرایط زیر بلامانع است:

الف- موافقت دانشگاه مبدأ و مقصد.

ب- سنوات تحصیلی دانشگاه مبدأ جزو سنوات تحصیلی دانشگاه مقصد محاسبه می گردد.

پ- انتقال دانشجو به دلیل انصراف از دانشگاه مبدأ نباشد.

ت- انتقال به واسطه قبولی در آزمون یا پذیرش مجدد نبوده باشد.

تبصره ۱: انتقال دانشجویان داخل کشور به دانشگاه های خارج از کشور ممنوع می باشد اما بالعکس آن با دارا بودن شرایط انتقال بلامانع است.

تبصره ۲: ثبت انتقال دانشجویی در دفاتر خدمات الکترونیک انتظامی پلیس +۱۰ امکان پذیر می باشد.

تبصره ۳: برابر ماده (۴) آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی، انتقال یا تغییر رشته دانشجو در مواردی که نیاز به انصراف و آزمون مجدد نمی باشد، در صورتی مشمول معافیت تحصیلی خواهد بود که از حداکثر سنوات مجاز تحصیلی تجاوز ننماید.

۷- داوطلبانی که جزء پذیرفته شدگان در یک آزمون (بصورت تکمیل ظرفیت در آزمون همان سال پذیرش در دانشگاه اول)، در هر یک از رشته های تحصیلی نیمه متمرکز قرار گرفته اند، چنانچه شرایط انتقال و تغییر رشته یا تغییر مقطع برابر مقررات آموزشی وجود داشته و مراتب مورد تأیید دانشگاه مربوط قرار گیرد، در این صورت نیاز به انصراف نبوده و با ابطال معافیت تحصیلی اولیه، صدور معافیت تحصیلی دانشگاه جدید (رشته نیمه متمرکز یا تکمیل ظرفیت) با احتساب سنوات تحصیلی طی شده قبلی بلامانع است.

۸- دانشگاه موظف است پس از فراغت، انصراف، ترک تحصیل و یا اخراج دانشجو، مراتب را با تکمیل برگه «اعلام آخرین وضعیت تحصیلی دانشجویان» حداکثر ظرف مدت سه ماه به معاونت وظیفه عمومی شهرستان محل تحصیل ارسال نماید. (پیوست شماره ۵)

تبصره: تا اطلاع ثانوی و برقراری ارتباط الکترونیکی با دانشگاهها، معاونت وظیفه عمومی شهرستان محل استقرار دانشگاه یا حسب مورد محل سکونت موظف است در اسرع وقت نسبت به ثبت اتمام معافیت تحصیلی در سامانه وظیفه عمومی اقدام نماید.

۹- اولین تاریخ اعلام شده توسط دانشگاه ها در برگه اعلام آخرین وضعیت دانشجویان ملاک عمل برای رسیدگی بوده و وظیفه عمومی مجاز به ثبت و تغییر تاریخ اعلامی جدید نمی باشد، مگر با ارائه مستندات و مدارک معتبر که پس از تأیید شخص معاون وظیفه عمومی استان، صرفاً قبل از اعزام به خدمت قابل بررسی خواهد بود. در این صورت مراتب از طریق اتوماسیون اداری جهت بررسی و انجام اقدامات بعدی به معاونت مشمولان سازمان وظیفه عمومی اعلام گردد.

تبصره: مستندات و مدارک معتبر شامل استعلام محرمانه از دانشگاه، برگه های انتخاب واحد، کارنامه و یا ریز نمرات تحصیلی، سوابق مکاتباتی درخواست های مرخصی تحصیلی که به تأیید شورای دانشگاه رسیده و کلیه مدارک مستند دیگر.

۱۰- برابر ماده (۳) آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی، دانشجویانی که دانشگاه محل تحصیل آنها منحل شود به شرطی که غایب شناخته نشوند، در صورت پذیرش در سایر دانشگاه ها (بر اساس مقررات وزارتخانه های علوم و بهداشت) مدت تحصیل سپری شده جزو سنوات مجاز معافیت تحصیلی آنان محسوب نخواهد شد.

۱۱- دانشگاه ها، مجاز به ثبت نام از سربازان وظیفه شاغل به خدمت نمی باشند و در صورت پذیرش آنان همزمان با خدمت، اشتغال به تحصیل در دانشگاه ملغی و با متصدیان مربوط در دانشگاه برابر مقررات برخورد می گردد. ضمناً کلیه تبعات ناشی از آن متوجه دانشگاه مربوط و مشمول خواهد بود.

۱۲- دانشجویان انصرافی، اخراجی یا ترک تحصیل، با درخواست دانشگاه مربوطه و تصویب کمیسیون موارد خاص مرکزی یا استانی، با شرایط زیر می توانند اعاده به تحصیل نمایند:

الف- از تاریخ انصراف، اخراج یا ترک تحصیل آنها بیش از یکسال سپری نشده باشد.

ب- در سنوات اولیه موضوع تبصره (۱) ماده (۳۳) قانون انصراف، اخراج یا ترک تحصیل داده باشند.

ت- به خدمت اعزام نشده باشند.

ث- امکان فراغت در سقف مجاز سنوات تحصیلی موضوع ماده (۳۳) قانون (سنوات اولیه+ ارفاقی) وجود داشته باشد.

تبصره ۱: اعاده به تحصیل دانشجویان انصرافی، جزو یک بار انصراف محسوب نمی گردد.

تبصره ۲: دانشجویانی که پس از ثبت اتمام معافیت تحصیلی (انصراف/ ترک تحصیل یا اخراج)، درخواست معافیت پزشکی می دهند، در صورت عدم اخذ معافیت دائم، با لحاظ سایر شرایط اعاده به تحصیل فوق الذکر، احیای معافیت تحصیلی برای آنان بلامانع خواهد بود.

تبصره ۳: دانشجویان اخراجی در صورت عدم بازگشت به تحصیل حداکثر ظرف مدت یک سال، امکان استفاده از معافیت تحصیلی را ندارند.

۱۳- طبق ماده (۷) آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی، معافیت تحصیلی دانشجویان انصرافی در صورتی که تا یک سال پس از تاریخ انصراف، در مقطع یا رشته یا دانشگاه جدید یا یک حوزه علمیه پذیرفته شوند، در طول مدت تحصیل در مقاطع دانشگاهی مشروط به اینکه انصراف در مدت سنوات اولیه تحصیلی موضوع تبصره (۱) ماده (۳۳) قانون صورت گرفته باشد، فقط یک بار قابل تمدید است که در این صورت مدت تحصیل قبلی جزو سنوات تحصیلی جدید محسوب نخواهد شد.

۱۴- تحصیل همزمان مشمولان دارای معافیت تحصیلی به شرط موافقت وزارتین علوم یا بهداشت در دو رشته یا دو دانشگاه، در مدت سنوات تحصیل قید شده در معافیت تحصیلی صادر شده، با شرایط زیر بلامانع است.

الف- دانشگاه اولیه داشتن اعتبار معافیت تحصیلی دانشجو را به دانشگاه ثانویه اعلام نماید.

ب- دانشگاه دوم با نامه اشتغال به تحصیل دانشجو که از سوی دانشگاه اولیه صادر شده اقدام به ثبت نام وی نماید.

پ- در صورت فراغت، اخراج، انصراف و ترک تحصیل از دانشگاه یا رشته اول (رشته دارای معافیت تحصیلی)، دانشجو مجاز به ادامه تحصیل در دانشگاه یا رشته دوم نمی باشد.

تبصره ۱: ثبت نام دانشجو در هر نیم سال تحصیلی در دانشگاه دوم منوط به ارائه گواهی اشتغال به تحصیل از دانشگاه اول می باشد.

تبصره ۲: دانشگاه اولیه موظف است در صورت هرگونه تغییر در وضعیت دانشجو (فراغت، اخراج، انصراف یا ترک تحصیل) مراتب را حداکثر ظرف مدت سه ماه به دانشگاه دوم و همچنین معاونت وظیفه عمومی شهرستان مربوط اعلام نماید.

بخش چهارم- معافیت تحصیلی دانشجویی خارج از کشور:

۱- معافیت تحصیلی برای دانشجویان خارج از کشور حسب مورد با درخواست وزارتخانه های علوم یا بهداشت بوده و توسط سازمان وظیفه عمومی صادر می گردد. فرم درخواست معافیت تحصیلی خارج از کشور پیوست می باشد. (پیوست شماره ۱۳)

۲- برابر ماده (۳۶) قانون، مشمولین دارای مدرک کارشناسی و بالاتر و معادل آن در حوزه های علمیه علاقمند به تحصیل در خارج از کشور در صورتی که از نظر مقررات وظیفه عمومی و وزارتخانه های علوم و بهداشت، حائز شرایط ادامه تحصیل در خارج از کشور باشند و دانشگاه ها و رشته های آنها مورد تأیید وزارتخانه های فوق باشد، می توانند با سپردن تضمین های لازم با استفاده از مقررات این بخش برای تحصیل به خارج از کشور مسافرت نمایند.

۳- ایرانیان مقیم خارج از کشور و فرزندان مأمورین ثابت دولت جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور و همچنین کسانی که قانوناً تحت کفالت یا ولایت قانونی آنها هستند، چنانچه ظرف یک سال پس از اخذ مدرک دیپلم یا پیش دانشگاهی در خارج از کشور، در یکی از دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی خارج از کشور مورد تأیید وزارتخانه های علوم یا بهداشت پذیرفته شوند، با اعلام وزارتخانه های یادشده، از معافیت تحصیلی جهت ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر با رعایت مفاد ماده (۳۳) قانون برخوردار خواهند شد.

۴- فرزندان مأمورین ثابت دولت در خارج از کشور و همچنین کسانی که قانوناً تحت کفالت و یا ولایت قانونی آنها قرار دارند، چنانچه در سن مشمولیت و پس از اخذ دیپلم یا بالاتر به تبع مأموریت والدین و با تأیید وزارت امور خارجه از کشور خارج و ظرف یک سال پس از خروج از کشور، در یکی از دانشگاه های مورد تأیید وزارتخانه های علوم یا بهداشت در کشور محل

مأموریت والدین به تحصیل اشتغال یابند، می توانند از معافیت تحصیلی خارج از کشور با رعایت مفاد ماده (۳۳) قانون استفاده نمایند.

۵- مدت تحصیل دانشجویان خارج از کشور از لحاظ معافیت تحصیلی همانند دانشجویان داخل کشور می باشد و افزایش مدت تحصیل بعنوان سنوات ارفاقی بر اساس تبصره (۲) ماده (۳۳) قانون، حسب مورد با تأیید و اعلام وزارتخانه های علوم یا بهداشت بوده و توسط سازمان صادر می گردد.

۶- مشمولانی که با داشتن معافیت تحصیلی در خارج از کشور تحصیل می کنند، موظفند ظرف یک سال از تاریخ فراغت از تحصیل، انصراف، اخراج یا ترک تحصیل، خود را برای رسیدگی به وضع مشمولیت به نمایندگی جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور یا مراکز تعیین شده از سوی سازمان در داخل کشور معرفی نمایند.

۷- دفعات تردد مشمول به داخل کشور در مدت مجاز سنوات تحصیلی از نظر وظیفه عمومی محدودیتی ندارد، تردد آنان برابر ضوابط وزارتخانه های مربوطه می باشد.

۸- انتقال معافیت تحصیلی دانشجویان شاغل به تحصیل در خارج از کشور به داخل، حداکثر تا یک سال پس از قطع رابطه تحصیلی و با رعایت ضوابط و مقررات مورد عمل وزارتخانه های علوم یا بهداشت و با رعایت مفاد ماده (۳۳) قانون بلامانع است، لیکن این مدت جزو سنوات مجاز معافیت تحصیلی آنان لحاظ خواهد شد.

۹- برابر ماده (۱۸) آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی، مشمولان دارای شرایط استفاده از معافیت تحصیلی خارج از کشور (اعم از مواد ۳۶ و ۳۷ قانون) باید تضمین های لازم را قبل از خروج از کشور، به سازمان بسپارند و متعهد شوند در مهلت های مقرر مربوطه به کشور مراجعت نمایند و شرط سازمان وظیفه عمومی مبنی بر ضبط تضمین به نفع دولت، در صورت عدم مراجعت به موقع را بپذیرند.

تبصوه: در حال حاضر مبلغ وثیقه برای تمامی مشمولان متقاضی ادامه تحصیل در خارج از کشور (وفق مواد ۳۶ و ۳۷ قانون) دویست میلیون ریال (معادل ۲۰ میلیون تومان) می باشد.

۱۰- مشمولانی که معافیت تحصیلی دانشجویی خارج از کشور اخذ می نمایند باید ظرف مدت شش ماه از تاریخ صدور معافیت تحصیلی، به تحصیل در خارج اشتغال یابند و عدم اشتغال به تحصیل تا پایان مدت یاد شده، انصراف از تحصیل تلقی شده و معافیت تحصیلی آنان لغو می گردد.

تبصره: چنانچه امکان خروج از کشور و اشتغال به تحصیل مشمولان فوق در مهلت تعیین شده به دلایل موجه فراهم نگردد حسب مورد با تایید و درخواست وزارتخانه های علوم یا بهداشت و موافقت سازمان وظیفه عمومی، این مهلت تا شش ماه دیگر قابل تمدید است.

۱۱- دانشجویانی که با استفاده از معافیت تحصیلی در خارج از کشور تحصیل می کنند، چنانچه در حین تحصیل به کشور مراجعت نمایند و ظرف شش ماه به محل تحصیل خود برنگردند، از حیث معافیت تحصیلی در شمول احکام دانشجوی انصرافی موضوع قانون و آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی خواهند بود.

تبصره: چنانچه دانشجویی برای بازگشت به محل تحصیل به مدت بیشتری نیاز داشته باشد، بر حسب پیشنهاد وزارتخانه های علوم یا بهداشت و موافقت سازمان وظیفه عمومی این مدت با رعایت سقف مجاز تحصیل قابل تمدید خواهد بود.

بخش پنجم- معافیت تحصیلی طلاب حوزه های علمیه :

۱- حوزه های علمیه موظفند قبل از ثبت نام در هر سال تحصیلی، وضعیت طلاب را بررسی کرده و در صورتی که به سن مشمولیت رسیده و واجد شرایط تحصیل باشند، با تکمیل «برگه درخواست معافیت تحصیلی طلاب» که شامل مشخصات مشمول، مقطع یا سطح، تاریخ شروع به تحصیل و کد حوزه می باشد، آنان را برای اخذ معافیت تحصیلی به دفتر خدمات الکترونیک انتظامی پلیس +۱۰ هدایت نمایند. (پیوست شماره ۸ و ۹)

۲- طلاب اهل تشیع مشغول به تحصیل در حوزه های علمیه که دارای معافیت تحصیلی حوزوی می باشند تا زمانی که حوزه علمیه فراغت، انصراف، ترک تحصیل یا اخراج طلبه را اعلام نکرده باشد، معافیت تحصیلی حوزوی آنان معتبر بوده و سقف سنوات تحصیلی برای آنها لحاظ نمی گردد.

۳- سقف سنوات تحصیلی طلاب اهل سنت به شرح ذیل می باشد:

مرحله مقدمات، سطح یک و سطح دو، هر کدام به مدت ۵ سال می باشد.

تبصره ۱: مشمولان متقاضی تحصیل در مدارس علوم دینی اهل سنت، چنانچه قبل از سن مشمولیت و با مدرک تحصیلی دیپلم یا پیش دانشگاهی وارد حوزه شوند، از مهر ماه ۱۸ سالگی (سال تولد +۱۸)، ۵ سال مهلت تحصیل در سطح مقدمات را دارند و چنانچه بعد از ورود به سن مشمولیت در سطح مقدمات شروع به تحصیل نموده باشند، از تاریخ شروع به تحصیل ۵ سال مهلت تحصیل خواهند داشت.

شایان ذکر است چنانچه طلاب اهل سنت قبل از سن مشمولیت و با مدرک تحصیلی زیر دیپلم وارد حوزه شده باشند، حداکثر تا پایان ۲۰ سالگی مجاز به تحصیل در سطح مقدمات می باشند.

- تبصره ۲:** فارغ التحصیلان دانشگاه ها که تقاضای ادامه تحصیل در مدارس علوم دینی اهل سنت را دارند، با رعایت شرایط قانونی، مجاز به تحصیل در سطح مقدمات حداکثر در سقف سنوات ۵ سال می باشند.
- تبصره ۳:** طلاب مدارس علوم دینی اهل سنت که در سطح ۱ و سطح ۲ و یا بالاتر شاغل به تحصیل هستند، چنانچه در یکی از امور تدریس، امام جمعه و امام جماعت اشتغال داشته باشند، با تایید دفتر نمایندگی مدارس علوم دینی اهل سنت استان مربوط، مدت اشتغال در امور مذکور به سنوات تحصیلی اولیه آنان اضافه خواهد شد.
- تذکره:** رده های وظیفه عمومی موظف به حسن اجرای این تبصره بوده و نظارت نمایند از درج صوری عنوان تدریس، امام جمعه و امام جماعت خودداری شود.
- ۴-** مشمولان دارای مدرک دیپلم یا پیش دانشگاهی که در سنوات مجاز تحصیلی موضوع ماده (۳۳) قانون فارغ التحصیل شده و در مهلت یک ساله پس از فراغت، در یکی از حوزه های علمیه اهل تشیع یا اهل سنت پذیرفته شوند، می توانند از معافیت تحصیلی استفاده نمایند.
- ۵-** افراد دارای مدرک تحصیلی زیر دیپلم، چنانچه قبل از ورود به سن مشمولیت وارد حوزه های علمیه (اهل تشیع یا اهل سنت) شده باشند، در این صورت مجاز به تحصیل در حوزه های علمیه بوده و با ورود به سن مشمولیت می توانند از معافیت تحصیلی برخوردار شوند.
- ۶-** افرادی که در سن مشمولیت از دانشگاه ترک تحصیل یا اخراج می گردند، تا پایان خدمت مجاز به تحصیل در حوزه های علمیه نمی باشند.
- تبصره:** چنانچه ترک تحصیل یا اخراج قبل از ورود به سن مشمولیت باشد، با رعایت سایر شرایط قانونی، منعی برای تحصیل در حوزه نمی باشد.
- ۷-** مشمولان فوق دیپلم تا دکتری پس از فراغت از تحصیل طی سنوات مجاز تحصیلی، می توانند در مهلت یک ساله پس از فراغت از تحصیل بدون رعایت شرایط سنی به طور تمام وقت در حوزه های علمیه (اهل تشیع یا اهل سنت) شروع به تحصیل نموده و از معافیت تحصیلی حوزوی برخوردار شوند.
- ۸-** دانشجویان انصرافی که در سنوات اولیه از تحصیل انصراف داده و یا با اخذ مدرک معادل پایین تر، از تحصیل دانشگاهی (در سنوات اولیه مقطع در حال تحصیل) انصراف می دهند، می توانند بدون شرط سنی با رعایت شرایط قانونی از معافیت تحصیلی حوزوی برخوردار گردند.

۹- طلاب دارای مدرک تحصیلی دیپلم یا پیش دانشگاهی که از حوزه های علمیه انصراف داده و تقاضای ادامه تحصیل در دانشگاه را دارند، چنانچه بدون اخذ مدرک انصراف دهند در صورت نداشتن غیبت اولیه شرایط ادامه تحصیل در دانشگاه را خواهند داشت. لیکن آن دسته از طلاب انصرافی که موفق به پایان رساندن سطوح مختلف حوزوی شده اند، ضمن نداشتن غیبت اولیه صرفاً می توانند در مقاطع دانشگاهی بالاتر از مقطع همپراز سطح اخذ شده حوزوی، ادامه تحصیل دهند.

۱۰- ترخیص از خدمت به منظور ادامه تحصیل در حوزه های علمیه (اهل تشیع یا اهل سنت)، برای مشمولان وظیفه فارغ التحصیل مقطع متوسطه، کاردانی و یا بالاتر منوط به نداشتن غیبت و با رعایت نمودن شرایط لازم در این ابلاغیه، بلا مانع خواهد بود. ضمناً سربازان حین خدمت واجد شرایط ادامه تحصیل در حوزه های علمیه، می بایست توسط دفاتر پلیس +۱۰ محل سکونت یا حسب مورد محل تحصیل، مراحل ترخیص از خدمت و دریافت مجوز ثبت نام در حوزه های علمیه را همانند مراحل گفته شده برای دانشجویان انجام دهند.

۱۱- برابر ماده (۵) آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی، طلابی که اخراج می شوند یا از تحصیل انصراف داده یا ترک تحصیل می نمایند، چنانچه ظرف یکسال از تاریخ اخراج، انصراف یا ترک تحصیل، در همان رشته و مقطع (یا سطح) بازگشت به تحصیل نمایند، حسب مورد با درخواست و تصویب کمیسیون موارد خاص مرکز مدیریت حوزه های علمیه استان مربوط، مشروط به رعایت سقف سنوات تحصیلی موضوع مواد (۳۲) و (۳۳) قانون استمرار می یابد.

علی هذا اعاده به تحصیل طلاب انصرافی، اخراجی یا منجر به ترک تحصیل، در صورتی که به خدمت اعزام نشده باشند با شرایط فوق امکان پذیر خواهد بود.

تبصره: طلاب اخراجی، در صورت عدم بازگشت به تحصیل، امکان استفاده از معافیت تحصیلی را ندارند.

۱۲- برابر ماده (۱۴) آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی، در صورتی که طلبه ای بیش از شش ماه متوالی در یک سال تحصیلی به طور غیر موجه در محل تحصیل حاضر نشده و ترک تحصیل نماید یا از تحصیل انصراف داده و یا اخراج شود، مرکز مربوطه موظف است مراتب را ظرف سه ماه جهت لغو معافیت تحصیلی به نامبرده و معاونت وظیفه عمومی اعلام نماید. (پیوست شماره ۱۰ و ۱۱)

تبصره ۱: تشخیص غیر موجه بودن عدم حضور، با مرکز مدیریت حوزه علمیه می باشد.

تبصره ۲: طلاب موضوع فوق که در سن مشمولیت ترک تحصیل، انصراف یا اخراج شده اند موظفند ظرف یکسال خود را جهت رسیدگی به وضع مشمولیت، به سازمان یا دفاتر پلیس +۱۰ معرفی نمایند. ضمناً در صورتی که قبل از ورود به سن مشمولیت انصراف، ترک تحصیل یا اخراج کردند، از تاریخ ورود به سن مشمولیت شش ماه مهلت معرفی خواهند داشت.

۱۳- طلاب دارای مدرک کارشناسی و بالاتر یا حسب مقررات مربوط معادل آن در حوزه، می توانند در چارچوب ضوابط موضوع ماده (۳۶) قانون و ماده (۱۸) آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی، برای تحصیل به خارج از کشور مسافرت نمایند.

۱۴- طلابی که بر اساس مقررات مربوط، در خارج از کشور مشغول به تحصیل حوزوی می شوند، باید مدارک اشتغال به تحصیل خود را به مرکز مدیریت حوزه های علمیه ارسال نمایند تا در صورت تأیید، از طریق مرکز یادشده برای آنان از سازمان درخواست معافیت تحصیلی شود.

فصل سوم- دستورات هماهنگی:

- ۱- مقرر گردید برابر فرآیند تعریف شده، معافیت های تحصیلی دانشجویی، دانش آموزی و طلاب پس از ثبت در سامانه دفاتر پلیس + ۱۰ و تحویل پرونده و نهایتاً تأیید توسط معاونت های وظیفه عمومی محل تحصیل، صادر گردد.
- ۲- ادامه تحصیل نخبگان در داخل کشور در صورت تأیید و اعلام بنیاد نخبگان نیروهای مسلح، در مقاطع تحصیلات تکمیلی همزمان با انجام خدمت دوره ضرورت در قالب پروژه های تحقیقاتی بلامانع خواهد بود.
- ۳- ادامه تحصیل سربازان اعضای هیئت علمی دانشگاه ها تا کسب فوق تخصص در رشته های پزشکی در داخل کشور بلامانع می باشد. و به استناد آیین نامه اجرایی قانون جذب اعضای هیئت علمی دانشگاهها، صرفاً می توانند در دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی داخل کشور ادامه تحصیل دهند. ضمناً این دسته مشمولان پس از ترخیص از خدمت، می توانند از معافیت تحصیلی استفاده نمایند.
- ۴- با توجه به اینکه برابر اعلام اداره کل امور بورس و دانشجویان خارج از کشور وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، امکان ادامه تحصیل فارغ التحصیلان مقطع کارشناسی در مقطع دکتری پیوسته غیرپزشکی در خارج از کشور فراهم گردیده است، لذا صدور معافیت تحصیلی برای فارغ التحصیلان مقطع کارشناسی جهت ادامه تحصیل در مقطع دکتری پیوسته غیرپزشکی خارج از کشور در سقف سنوات اولیه ۶ سال پس از سپردن وثیقه کامل و با رعایت سایر ضوابط بلامانع است.
- ۵- برای مشمولین وظیفه غایب و همچنین مشمولان غایب، در صورتی که عذرشان مطابق تبصره (۳) ماده (۵۸) قانون در دستورالعمل اجرایی مربوط موجه نباشد، معافیت تحصیلی صادر نمی گردد.
- ۶- مشمولانی که به تحصیل اشتغال داشته و دارای معافیت تحصیلی اعم از دانش آموزی یا دانشجویی می باشند، مجاز به درخواست معافیت پزشکی همزمان با ادامه تحصیل نمی باشند، مگر در خصوص نقص عضو و یا بیماری هایی که بر اساس

ضوابط آیین نامه پزشکی و پیوست آن، مقطع تحصیلی در آن اثر نداشته باشد. شایان ذکر است برای طلاب حوزه های علمیه درخواست معافیت پزشکی همزمان با ادامه تحصیل در حوزه بلامانع است.

۷- مشمولانی که دارای معافیت موقت کفالت یا پزشکی بدون غیبت می باشند، ادامه تحصیل آنها در مدت اعتبار معافیت موقت با اخذ مجوز کتبی از وظیفه عمومی (بدون صدور معافیت تحصیلی) بلامانع است. پس از اتمام معافیت موقت و ادامه رسیدگی به درخواست آنان، چنانچه مشمول معاف دائم شناخته شود با ارائه کارت معافیت دائم، ادامه تحصیل خواهد داد و در صورت عدم معافیت دائم، مشروط به اینکه شرایط اخذ معافیت تحصیلی را دارا باشد می تواند از معافیت تحصیلی استفاده نماید.

۸- از تاریخ ابلاغ این دستورالعمل، دانشجویان دانشگاههای داخل کشور موظف هستند حداکثر ظرف مدت ۶ ماه نسبت به اخذ معافیت تحصیلی یا مجوز ثبت نام موقت اقدام نمایند در غیر این صورت امکان ثبت درخواست معافیت تحصیلی وجود نداشته و مشمول فاقد شرایط شناخته می شود. همچنین دانشجویانی که در خارج از کشور مشغول به تحصیل شده اند باید حداکثر تا پایان سال اول تحصیلی نسبت به دریافت معافیت تحصیلی خود اقدام نمایند، در غیر این صورت مجاز به ادامه تحصیل نبوده و پس از گذشت مهلت معرفی به عنوان مشمول غایب محسوب می گردند.

۹- انتقال معافیت تحصیلی دانشجویان، دانش آموزان و طلاب حوزه های علمیه در دفاتر پلیس +۱۰ راه اندازی گردیده، از این رو با ارائه موافقت نامه دانشگاه، مدرسه که با تأیید اداره آموزش و پرورش همراه است و یا مرکز مدیریت حوزه علمیه مبدأ و مقصد، این امر در دفاتر پلیس +۱۰ محل تحصیل انجام می گردد.

۱۰- مسئولیت اجرای دستورالعمل با معاونت های وظیفه عمومی سراسر کشور بوده و معاونت مشمولان و امور معافیت ها بر حسن اجرای آن نظارت خواهد کرد.

۱۱- دانشجویانی که قبل از اصلاح قانون مورخ ۹۰/۸/۲۲ وارد دانشگاه شده اند (منظور دانشجویان ورودی ماقبل مهر ۹۰)، سنوات مجاز تحصیلی، سنوات ارفاقی، مهلت معرفی و ... طبق ضوابط قبلی با آنها رفتار خواهد شد.

۱۲- کلیه ابلاغیه های قبلی در خصوص معافیت تحصیلی لغو می گردد. از تاریخ ابلاغ، مبنای رسیدگی به درخواست های معافیت تحصیلی این دستورالعمل می باشد.

فصل چهارم- فهرست موضوعات بازرسی :

- ۱- آیا دستورالعمل به رده های مجری ابلاغ شده است؟
- ۲- آیا برنامه ریزی لازم توسط مجریان برای اجرای دستورالعمل صورت گرفته است؟
- ۳- آیا درخواست معافیت تحصیلی توسط واحدهای آموزشی (مدارس، دانشگاه و حوزه های علمیه) برابر مقررات صورت می گیرد؟
- ۴- آیا کنترل های لازم از سوی واحدهای وظیفه عمومی پیرامون شرایط معافیت تحصیلی جهت مشمولان صورت می گیرد؟
- ۵- آیا فرآیند اجرا در دفاتر پلیس +۱۰ و وظیفه عمومی استانها و شهرستانها بر اساس ضوابط ابلاغی انجام می گیرد؟
- ۶- آیا پرونده های ثبت شده در دفاتر پلیس +۱۰ برابر مقررات نگهداری و امحا می گردد؟
- ۷- آیا کارشناسان مرکز استان و شهرستان ها نسبت به مقررات این دستورالعمل و فرآیند تعریف شده در آن توجیه شده اند؟
- ۸- آیا گزارشات آماری مورد نیاز در سامانه ایجاد گردیده و قابل بهره برداری برای کاربران و مدیران هر معاونت می باشد؟

رئیس سازمان وظیفه عمومی ناجا

سرتیپ پاسدار بهرام نوروزی